

«РІДНЕ СЛОВО МОЄ, НЕ МОВЧИ!»

Класний керівник
9- Г класу
Турченко В.В.

Рівне 2009

Перед початком свята звучить пісня про Україну. На фоні мелодії, що поступово стихає, голос з мікрофона:

Як гул століть, як шум віків,
Як бурі подих – рідна мова.
Вишневих ніжність пелюстків,
Сурма походу світанкова,
Неволі стогін, волі спів,
Життя духовного основа.

1 – й ведучий. Дорогі гості та шанувальники рідного слова! Щиро вітаємо вас на першому святі української мови «Рідне слово моє, не мовчи!». Свято відкриває наш почесний гість.

1 – й читець

Мово моя українська,
Батьківська, материнська,
Я знаю тебе не вивчену –
Просту, домашню, звичну,
Не з- за морів покликану,
Не з словників насмикану.

2 – й читець

Ти у мені із кореня,
Полям мені наговорена,
Дзвоном коси прокована,
В чистій воді смакована,
Болем очей продивлена,
Смутком багать продимлена.

3 – й читець

З хлібом у душу всмоктана,

В плоті людським намокнута,
З кров'ю моєю змішана
І аж до скону залишена
В серці моїм. Ти звеш сюди
Добрих людей до бесіди.

2 – й ведучий. До щирої бесіди, до гарної пісні, іскрометного жарту
зібрала сюди нас рідна мова.

3 – й ведучий. Мова – то цілюще джерело, і хто не припадає до нього
вустами, той сам всихає од спраги.

1 – й ведучий. Мова – то найперша ознака нації. Є мова – є і держава,
є народ. Тому так ревно, так планомірно нищили українську мову наші
вороги – «раби на розум і на вдачу». Вони добре розуміли, що «люд без мови
– то глина безлика, без'язикова отара овець ». Від часів російського царизму
та в умовах радянської імперії наша мова витримала 48 заборон! Подібного
не знає історія жодної мови, жодної держави.

3 – й ведучий.

Хотіли вирвати язык,
Хотіли ноги поламати,
Топтали під шалений крик,
В'язнили, кидали за ґрати.
Зробить калікою з калік
Тебе хотіли, рідна мати!

1 – й ведучий. Душогуби стояли вже близько. Багато чого їм вдалося.
Але рідна мова наша вистояла! Тепер вона – державна мова України, її
державний і офіційний статус закріплений десятою статтею Конституції
України.

2 – й ведучий. Україна та її культура святкують нині своє відродження.
Але цьому передувала тяжка боротьба. Тисячі найкращих синів України
пройшли через сталінські репресії, беріївські концтабори.

З – й ведучий. Наші письменники, вчені, художники жорстоко переслідувалося тільки за те, що любили рідну землю і не зрікалися материнської мови.

1 – й читець

О мово! Через «і» та через «ї»,
Чи, пак, через одну та дві сльозини
Іти на Соловки та Сингаї
За «гріх» судилось не одному сину.

2 – й читець

Як довго ждали ми своєї волі слова!
І ось воно тепер співа, бринить.
Бринить, співає українська мова,
Чарує, тішить і п'янить.

3 – й читець

Як довго ждали ми!
Уклін чолом народу,
Що рідну мову нам зберіг,
Зберіг в таку тяжку неgodу,
Коли сам стояти не міг.

1 – й читець

Трембітна мово, музико, калино!
Звучи в розмові, повсяк час звучи.
Говориш ти – говорить Україна.
О рідне слово, більше не мовчи!

2 – й читець

Не замовкай ніколи, рідне слово,
Іскриться жанром, піснею злітай.
Над нами квітни завжди веселково.

Щоб сяяв щастям український край

Виконується українська пісня.

1 – й ведучий. Мова наша поетична і ніжна, в ній вичерпана криниця багатства. Скільки б не зверталися до неї, а кожного разу відкриваєш щось нове. Про багатство і красу української мови захоплено відгукуються не лише її носії, але й іноземці. Ось яка розмова відбувалася далекого 1916 року в купе поїзда «Львів - Відень». (Інсценівка «Краса і багатство української мови». Матеріал взято з обласного часопису «Волинь» - 1994р., 12 серпня.)

Було це давно, ще за старої Австралії в далекому 1916 році. У купе вагона 1 – го класу швидкого поїзда «Львів - Відень» їхали чотири пасажери: англієць, німець, італієць і українець – відомий львівський артист Богдан Костів. Балачки велися навколо різних проблем і тем, нарешті заговорили про мови: чия мова нбайкраща і котрій із них належить світове майбутнє.

Першим заговорив англієць:

- Англія – країна завойовників, мандрівників і мореплавців.

Англійська мова – це мова Шекспіра, Байрона, Діккенса, Ньютона, Дарвіна.

Безумовно, англійській мові належить світове майбутнє.

- Ні в якому разі, - гордовито промовив німець.

- Німецька мова – це мова двох великих імперій: Великонімеччини й Австралії, які займають більше половини Європи. Це мова філософії, техніки, армії, медицини, мова Шиллера, Гегеля, Канта, Вагнера, Гете, Гейне. І тому, безперечно, німецька мова претендує на світове планування.

Італієць усміхнувся і тихо промовив:

- Панове, ви обидва не маєте рації . Італійська мова – це мова сонячної Італії, мова музики і кохання. Мелодійною італійською мовою написані кращі твори епохи Відродження, твори Данте, Боккаччо, Петрарки, лібрето з найменших опер Верді, Пучіні, Россіні, Доніцетті. Тому італійська мова має бути провідною в світі.

Українець довго думав , нарешті промовив:

- Я також міг би сказати, що моя рідна мова – це мова незрівнянного сміхотворця Котляревського, мова геніального Тараса Шевченка. До пророчих передбачень Шевченківської поезії досі у світі так і не піднявся. Це лірична мова кращої з кращих поетес світу – Лесі Українки, мова нашого філософа – мислителя Франка, який вільно володів чотирнадцятьма мовами, в тому числі й названими тут. Нашою мовою звучить понад 300 тисяч народних пісень, тобто більше, ніж у вас усіх разом узятих. Я можу назвати ще багато славних імен свого народу, проте вашим шляхом не піду. Ви ж, по суті, нічого не сказали про багатства й можливості своїх мов. Ну, могли б ви своїми мовами написати невеличке оповідання, в якому б усі слова починалися з однакової літери?
- Ні, ні, ні! Це неможливо, - відповіли в один голос англієць, німець та італієць.
- Це у вас неможливо, а нашою мовою це зовсім просто. Назвіть якусь букву, - звернувся він до німця.
- Хай буде буква «П», - сказав той.
- Добре. Оповідання називатиметься «Перший поцілунок» .

Популярному перемишльському поету Павлу Петровичу Подільчаку поштою прийшло приємне повідомлення: «Приїздіть, Павле Петровичу, - погостюєте, повеселитесь».

Павло Петрович поспішив, прибув першим поїздом. Підгорецький палац Пласкевичів привітно прийняв приїжджого поета. Потім під'їхали поважні персони – приятелі Плакsevичі. Посадили Павла Петровича поряд із панночкою – премилою Поліною. Поговорили про політику, погоду. Павло Петрович прочитав пречудові поезії. Поліна Полікарпівна пограла прекрасні полонези, прелюдії. Поспівали пісень, потанцювали падеспан, польку. Пришла пора – попросили пообідати.

Поставили повні підноси пляшок: портвейну, слиски, пшеничної, підігрітого пуншу, пілзнерське пиво. Принесли печених поросят, приправлених перцем півників, пахучих паляниць, печінковий паштет, пухких пампушок підпечеричною підливкою, пирогів, підсмажених плятських ...

Потім Поліна попросила прогулятися Підгорецький парком, помилуватися природою, послухати пташиних переспівів...

Порослий папороттю прадавній парк подарував приємну прохолоду. Повітря п'янило принадними пахощами.

Побродивши по парку, пара присіла під порослим плющем платаном. Посиділи, помріяли, пошепталися, пригорнулися. Прозвучав перший поцілунок.

Прощай, парубоче привілля! Прийдеться поетові приймакувати. У купе зааплодували. Всі визнали, що милозвучна, багата українська мова житиме вічно. Та зазнайкуватий німець ніяк не міг примиритися з тим, що програв.

- А коли б я назвав іншу букву? – вигукнув він. – Наприклад, букву «С».
- Гаразд, хай буде «С». Своєю мовою можу створити не лише оповідання, а навіть вірш, в якому всі слова починатимуться я на літеру «С»

Самотній Сад

Сипле, стелить сад самотній
Сірий смуток – срібний сніг.
Сумно стогне сонний струмінь,
Серце слуха скорбний сміх.
Серед страху сад Сиріє,
Сад солодкий спокій снить,
Сонно сиплються сніжинки,
Струмінь стомлено сичить.

Стихли струни, стихли співи,
Срібні співи серенад,
Срібно стеляться сніжинки –
Спить самотній сад

- Геніально! Незрівнянно! – закричали англієць та італієць. Потім усі замовкли. Говорити вже не було потреби.

2 – й ведучий. Так, українською мовою можна передати будь – які події, слів вистачить, щоб описати сміх і смуток, найтонші й найскладніші почуття та думки, найвищу красу, задовольнити найвитонченіший смак. Все у ній є, тільки треба наполегливо вивчати, безмежно любити її і пишатися нею.

3– й ведучий. Я знаю, це під силу. Дехто з учнів особливо наполегливо радує своїми здобутками і нашу гімназію, і учителів, і батьків, і місто, і район, і область.

1 – й ведучий. І як тут, на нашому святі, не назвати сьогодні переможців конкурсу знавців рідної мови ім.. П. Яцика, міських, районних та обласних олімпіад...

2 – й ведучий. Вітаємо вас, шановні, і зичимо від щирого серця успішного старту і плідного фінішу у цьогорічних випробуваннях.

3 – й ведучий. А зараз запрошуємо на сцену... Вона прочитає власні поезії (Читання поезії).

1 – й ведучий.

Поезія звучить.

То, мабуть, серця струни,
То цвіт весніє, непорочний, юний,
То жебонить джерельце чисте – чисте,
То квіти ронять росяне намисто.
Звучить поезія, за слово сяє слово –
Моя кохана українська мова.

2 – й ведучий. Справді, приємно слухати ніжну, витончену, зі смаком, з душею скомпоновану гру слів. Тут і мовне багатство, і з граматиною все гаразд. Але, на жаль, не завжди так буває. Дехто забуває, що чистота мови, її багатство – така ж необхідна річ як і чистота тіла, охайність одержі. А недбале ставлення до власного мовлення викликає не лише зневагу, але й огиду.

3 – й ведучий. Не вірите? Ми спробуємо вас переконати. До вашої уваги сценка «На дискотеці - 1».

Інна помітила його відразу. Дівчина привернула увагу Дениса своєю надзвичайною доброю усмішкою. Він подумав, що неодмінно запросить її до танцю. Тільки б ніхто не випередив.

- Привет, бебі . Давай знаомитись. Я – Деня с п'ятої школи. А тебе як звати? Мона тебе пригасити на танець? Час такий музон класний буде – полный отпад! То шо, підем стряхнемось?
- Вибачте, мені зовсім не хочеться танцювати. Неображайтесь на мене. Я просто слухаю музику.
- Ти шо гониш, детка? Який слухаю? Погнали, слиш?
- Я ще раз прошу вибачення, але я танцювати не хочу. Та й музика мені ця не до вподоби.
- Класний музон! А ти шо, медляк ждеш? Тобі медляк наравиться, шо лі? Ну, ти дайош!
- Ні. Вибачте, але я зовсім не хочу танцювати. До побачення (Дівчина пішла).
- От, блін, кльова дівача, але шото ламається. І чого?

1 – й ведучий. І справді, чого?

А ви не здогадуєтесь? Хоча могло б бути інакше. (Сценка «На дискотеці - 2».)

- Здрастуйте! Я Денис із п'ятої школи. Дозвольте запросити Вас до танцю.
- Будь ласка! Якраз звучить моя улюблена мелодія.

- Ви знаєте, наші смаки цілком збігаються, це так приємно. (Дівчина усміхнулась.)

- Перепрошую, у Вас, мабуть, таке ж чудове ім'я, як і Ваша добра усмішка? Як Вас звуть?

- Мене звуть Інною.

- Чудове ім. 'я і Вам дуже личить! (Танцюють.)

- Інно, а Ви не образитесь, якщо я запрошу Вас до наступного танцю?

- Ви, Денисе, такий чемний хлопець, що Вам важко відмовити.

- Дякую.

2– й ведучий. Ось так гарної, чемної мови, за якою чисті помисли, чисті почуття, і зародиться справжнє кохання. А хто нехтує культурою рідної мови, потрапляє в жалюгідне становище. Хоча, на жаль, сам цього не усвідомлює.

3 – й ведучий. Чому ж так трапляється все – таки? А тому, що й досі сидить у душах багатьох отой комплекс меншовартості, насаджуваний віками неволі? Мовляв, Українською говорити не престижно, бо це мова сільська, та й не модна.

1 – й ведучий. Я хочу відповісти на ці закиди рядками поезії:

Мені казав один ханжа,
Що наша мова геть відстала,
Що краще б личала мені чужа,
Немов до хліба – кусень сала,
Що весь мій поетичний план
Спинитись може на підході,
Що я – останній з могікан,
Що наша мова вже не в моді.
Гей, проповіднику! Стривай!
Твої слова – старенька ряса.
Я не піду в твій тихий рай.
Я - син великого Тараса.

Як Прометей не вмер від ран,
Не вмере і мова – гарна зроду.
Я – не останній з могікан,
Я – син великого народу!

1 – й ведучий. Коли осягаєш багатство рідної мови, мимоволі дивуєшся: який все – таки могутній творчий геній нашого народу! Скільки синонімічних рядків, яка гнучкість граматичних форм, глибина думок і почуттів у нашій мові, образність, простота у загадках, прислів'ях, приказках...

2 – й ведучий. До речі, про прислів'я . Мій сусід – третьокласник прийшов до школи, а вчителька питає:

- Ти вчора пропустив уроки. Де ти був?

- Маріє Іванівно, а позавчора ви самі казали: «Скрізь добре, а вдома найкраще».

3– й ведучий. Дійсно, народ скаже, як зв'яже. А наше слово і ніжне, і величне, і щемливе, і героїчне. Воно і на всілякі дотепи зугарне. Послухаємо гуморески П. Глазового. (Читає...)

2 – й читець

В землі віки лежала мова
І врешті вибралась на світ.
О мово ночі колискова!
Прийми наш радісний привіт!
Навік пройшла пора безславна...
Цвіти і сяй, моя державна!

3– й читець

Не одцурайтесь своєї мови
Ні в тихі дні, ні в дні зимові,
Ні в дні підступно мовчазні,
Коли стоїш на крутизні.

Пропонується хореографічна композиція «Калина», або звучить пісня І.
Білозіра «Від Бога наша пісня, наша мова...».

1 – й читець

Можливо ж, ти – праправнук запорожця.
Він честь беріг, змагаючись із лом.
А ти сьогодні топчеш найдорожче
І звеш себе принизливо «хохлом».

2 – й читець

Знайди ж себе у пам'яті, у слові,
На тебе нині дивляться віки.
І поклонись своєму роду, мові?
Яку для нас творили прабатьки.

3 – й читець

Не одцурайся мови, сину,
У тебе іншої нема.
Ти плоть і дух – одне – єдине,
Зі словом батьківським – людина, без нього – просто
плоть німа.

Без мови в світі нас нема.

1 – й читець

І навіть там, де не цвіте калина,
Де слово зневажається моє,
Я знаю: є на світі Україна,
Бо рідна мова й рідна пісня є!

Звучить пісня «Ой у лузі червона калина похилилася...».